

waarneming bijen

Donkere rimpelrug *Andrena bimaculata*

Op de tweede dag van de lente was het 's ochtends prachtig weer. De wind was stevig, maar de zon scheen volop. Dat veroorzaakte een massale ontwakking van bijen in een roggeakker in het bos bij de Duivelsberg, waarschijnlijk de [Donkere Rimpelrug](#) (*Andrena bimaculata*, met grote dank aan Dick Belgers en Ivo Raemakers voor hun hulp bij de determinatie). Hoe langer je keek, hoe meer bijen je zag. Het moeten er duizenden geweest zijn, ze vlogen enkele centimeters boven de grond. Het waren waarschijnlijk vooral mannetjes die op zoek waren naar uitkomende vrouwtjes. De mannetjes komen als eerste uit hun nestholte in het zand gekropen om direct op zoek te gaan naar vrouwtjes. Deze worden bij het uitkomen onmiddellijk belaagd door meerdere mannetjes. Ze proberen allemaal met het vrouwtje te paren en proberen te voorkomen dat het een ander mannetje lukt. Het vrouwtje lijkt er helemaal niks van te willen weten en probeert elk mannetje van zich af te schudden. Zo wordt ook geselecteerd, alleen het sterkste mannetje kan met haar paren. Na paring beginnen de vrouwtjes aan het enorme karwei een nestholte te graven, de broedkamers te vullen met nectar en stuifmeel en in elke goed gevulde kamer een ei te leggen. De nestholte wordt afgesloten en het vrouwtje sterft. Volgend jaar wordt de hele cyclus herhaald.

Ondertussen worden talloze planten bestoven. Deze eerste vroeg vliegende bijen bestuiven vooral wilgen, de belangrijkste bloeiende plant in deze tijd van het jaar. Verdeeld over de zomer vliegen verschillende soorten die verschillende bloemen bezoeken en er heel verschillende levenswijzen op na houden. Over een tijdje is het bijvoorbeeld tijd voor de metselbijen. In onze tuin heb ik een aantal zogenaamde bijenblokken opgehangen. Dit zijn houten blokken waarin ik een flink aantal gaten van verschillende diameters heb geboord (tussen 2 en 12 mm, met de nadruk op 8 en 10 mm). Ze hangen op de zonnigste plaats van de tuin omdat bijen (en wespen) warmteminnende dieren zijn. Vorig jaar was het al een komen en gaan van verschillende bijen, in ieder geval de Rosse en Gehoornde metselbij (resp. *Osmia rufa* en *Osmia cornuta*). Het was prachtig te zien hoe de bijen eerst met hun kop naar voren de nestholte in gingen om nectar uit hun krop in de nestholte te deponeren. Vervolgens kropen ze weer naar buiten, maakten een soort pirouette en gingen achterstevoren terug de nestholte in om het stuifmeel van hun 'buikschuier' (dichte beharing op de onderkant van het achterlijf) te borstelen. Ook heb ik *Mechachile versicolor* in één van de blokken zien nestelen. Deze bij behoort tot de behangersbijen, die vernoemd zijn naar hun gewoonte de binnenkant van de nestholte te 'behangen' met stukjes blad. In het geval van *Mechachile versicolor* ging het om prachtig uitgeknipte stukjes gekarteld blad van rozen.

Ongetwijfeld zijn er een paar broedsels 'verloren' gegaan door parasitisme. Er zijn vele parasitaire bijen en wespen, waaronder bijvoorbeeld prachtig gekleurde goudwespen. Voor aankomend seizoen heb ik ook holle plantenstengels (Vlier en Braam) en een heuse lemen steilwand ter beschikking gesteld. Jammer genoeg blijft de bloemenrijkdom in onze tuin nog een beetje achter, maar dat komt nog wel. Ik ben verre van een expert op het gebied van bijen en wespen, de meeste soorten kan ik niet op naam brengen. Maar dat is gelukkig ook niet per sé nodig om er van te kunnen genieten.

